

FINANTSINSTRUMENTIDE JA NENDEGA SEOTUD RISKIDE KIRJELDUS

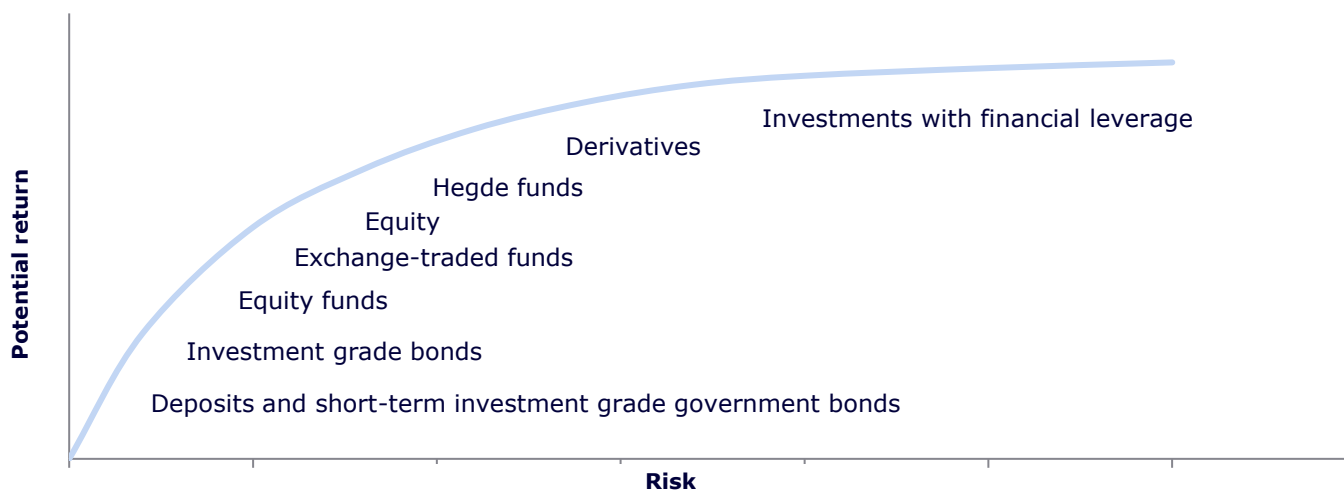
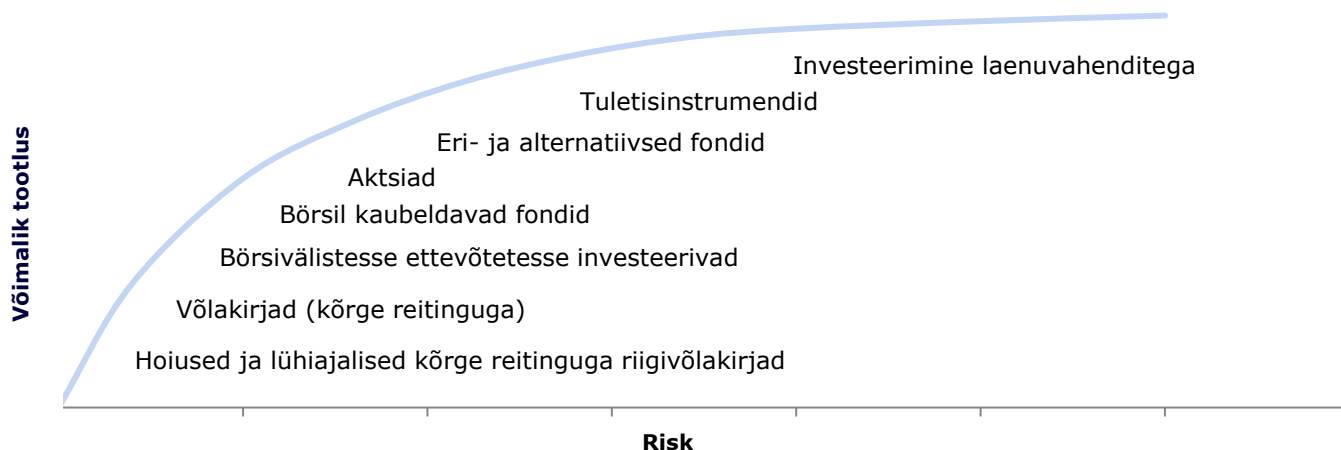
See riskide kirjeldus on mõeldud UAB FMĪ INVL Financial Advisors'i ja selle filiaalide klientidele. Dokumendis kirjeldatakse lühidalt peamisi finantsinstrumente ja nendega seotud riske. Soovitame teil tutvuda ka riskirühmade loeteluga kirjelduse lõpus pärast seda, kui olete tutvunud kirjelduse selle osaga, mis teile huvi pakub.

Finantsinstrumendid on väga mitmekülgsed ning neil on erinevad riskid ja oodatav tootlus. On oluline mõista, et riskid ja oodatav tootlus on tavaliselt otseselt seotud – instrumendid, mis tõenäoliselt teenivad suuremat tulu, on üldiselt suurema volatiilsusega (hindade kõikumise ulatusega) kui väiksema eeldatava tootlusega finantsinstrumendid. Seega ei tähenda suurem oodatav tootlus mitte ainult suuremat potentsiaalset investeringutasuvust, vaid ka negatiivse investeringutasuvuse suuremat tõenäosust. Sõltuvalt riskitasemest on võimalik kaotada osa oma investeringust või isegi kogu oma investering. Seetõttu tuleb investeringu valimisel arvesse võtta mitte ainult võimalikku kasumlikkust, vaid ka riske

A DESCRIPTION OF FINANCIAL INSTRUMENTS AND THE ASSOCIATED RISKS

This risk description is intended for clients of UAB FMĪ INVL Financial Advisors and its branches. This document briefly describes the main financial instruments and the associated risks. We recommend that you also consult the list of risk groups at the end of the description, after reviewing the part of the description that is of interest to you.

The financial instruments are very diverse and each has different risks and expected returns. It is important to understand that risks and expected returns are usually directly related – instruments that are likely to earn higher returns tend to have higher volatility than financial instruments with lower expected returns. Thus, a higher expected return implies not only a higher potential return on investment, but also a higher probability of a negative return on investment. Depending on the level of risk, it is possible to lose some or even all of your investment. Therefore, when choosing an investment, it is necessary to take into account not only the potential profitability, but also the risks.

Joonisel on esitatud näitlik teave mõnede finantsinstrumentide riski ja võimaliku tootluse suhte kohta, kuid üksikute finantsinstrumentide puhul võib järjekord erineda.

Dokument on mõeldud nii asjatundlikele kui ka tavaklientidele. Dokumentis kasutatavad mõisted on määratletud õigusaktides.

HOIUSED

Hoiused on lihtne ja turvaline viis investeerida, säästa ja hoida oma raha, et hajutada investeerimiskriisi. Hoiuseid peetakse kõige lihtsamaks finantsinstrumendiks rahaliste vahendite väärtuse vastu kaitsmiseks ja kokkulepitud perioodi lõpus kindla tootluse saamiseks.

Hoiuste liigid

Tähtajaline hoius on võimalus hoida ja koguda raha kindlaksmääratud aja jooksul ning teenida fikseeritud intressimäära.

Säästuhoius on võimalus säästa ja kasvatada raha ilma piiranguteta ning iga kuu kogunenud intress kantakse hoiukontole ja reinvesteertakse (intressi makstakse igakuiselt samale tähtajalise hoiuse kontole).

Kasu investorile

- Hoiuselt saadav tulu on ette teada.
- Leedus/Eestis/Lätis on kõik hoiused kuni 100 000 euro ulatuses tagatud kohustusliku hoiusekindlustusega.

Riskid investorile

Finantsinstrumendina on hoiustel üldiselt madalaim risk ja madalaim eeldatav tulu. Hoiuse väljavõtmine enne kokkulepitut tähtaega toob tavaliselt kaasa kogunenud intressi kaotuse, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Hoiuse mittetagasisaamise risk on olemas ainult juhul, kui hoiust hoidnud finantseerimisasutus (näiteks pank või muu krediidasutus) muutub maksejõuetuks. Siiski alluvad finantseerimisasutused üldiselt rangele järelevalvele asjaomaste asutuste poolt, kes määravad kindlaks kriteeriumid, mida tuleb täita. Leedus, Eestis ja Lätis on krediidasutuste hoiused kuni 100 000 euro ulatuses tagatud kohustusliku hoiusekindlustusega. Seega isegi juhul, kui hoiust vastu võtnud krediidasutus muutub maksejõuetuks, hüvitatakse summa kliendile tema kindlustusandjate poolt.

Hoiusertifikaat on finantsinstrument, mis sarnaneb hoiusega ja on turvaline viis investeerimiseks, säästmiseks ning raha hoidmiseks investeerimiskriisi hajutamiseks. Nagu traditsioonilised hoiused, tagavad hoiusertifikaadid kokkulepitud perioodi lõpus kindla, eelnevalt määratletud tootluse. Erinevalt traditsioonilisest hoiusest võib hoiusertifikaati aga teisele isikule üle kanda ja/või enne tähtaega pangale tagasi müüa ilma juba kogunenud intressi kaotamata, tingimusel et järgitakse sertifikaadi väljaandmise tingimusi.

Kasu investorile

- Hoiusertifikaadi tootlus on ette teada.
- Likviidsus: võimalus müüa sertifikaati enne tähtaega ilma kogunenud intressi kaotamata, tingimusel et järgitakse sertifikaadi väljaandmise tingimusi.

The chart provides illustrative information on the relationship between risk and potential return for some financial instruments, but the order may differ for individual financial instruments.

This description is intended for both the professional and retail clients. The terms used in this document are defined in the legislation.

DEPOSITS

Deposits are a simple and safe way to invest, save and keep your money in order to spread investment risk. Deposits are considered to be the most simple financial instrument to protect funds against depreciation and to receive a fixed return at the end of an agreed period.

Types of deposits

A time deposit is a way of keeping and accumulating an amount of money for a specified period of time and earning a fixed interest rate.

A demand deposit is a way to save and grow funds without any restrictions, and the interest accrued each month is transferred to a deposit account and reinvested (interest is paid monthly into the same fixed deposit account).

Benefits for the investor

- The return on a deposit is known in advance.
- In Lithuania / Estonia / Latvia, all deposits up to €100.000 are covered by mandatory deposit insurance.

Risks for the investor

As a financial instrument, deposits generally have the lowest risk and lowest expected return. Withdrawing a deposit before the agreed maturity will usually result in the loss of accrued interest, unless otherwise agreed. In fact, the only case in which there is a risk of non-recovery of a deposit is the insolvency of the financial institution that held it (i.e. the bank or credit union). However, financial institutions are generally subject to strict supervision by the relevant authorities, which set certain criteria that must be met. Deposits of credit institutions operating in Lithuania, Latvia, Estonia are covered by compulsory deposit insurance with a maximum amount of €100.000. So even in the event of the insolvency of the credit institution that accepted the deposit, the amount would be reimbursed to the customer by its insurers.

Certificates of Deposit are a financial instrument that resembles a deposit and is a safe way to invest, save and keep money to spread investment risk. Like traditional deposits, certificates of deposit guarantee a fixed, pre-defined return at the end of an agreed period. However, unlike a traditional deposit, a certificate of deposit can be transferred to another person and/or sold back to the bank before maturity without losing the interest already accrued, subject to the terms and conditions of the certificate issue.

Benefits for the investor

- The return on a certificate of deposit is known in advance.
- Liquidity: the ability to sell a certificate before maturity without losing the accrued interest, subject to the terms and conditions of the certificate issue.

Riskid investorile

Finantsinstrumendina on hoisertifikaadil üldiselt madalaim risk ja madalaim oodatav tootlus. Hoiuse mittetagasisaamise risk on olemas ainult juhul, kui hoist hoidnud finantseerimisasutus (näiteks krediidasutus) muutub maksejõuetuks. Siiski alluvad finantseerimisasutused üldiselt rangele järelevalvele asjaomaste asutuste poolt, kes määravad kindlaks kriteeriumid, mida tuleb täita. Erinevalt standardsetest hoistest ei ole hoisertifikaadid kohustusliku hoisekindlustusega kaetud.

VÕLAKIRJAD

VÕLAKIRJAD on väärtpaberid, mis kinnitavad ettevõtte, organisatsiooni, valitsuse või muu emitendi võlga teie (investori) ees. Võlakirjadesse investeerimine on üks peamisi investeerimise viise ja on üldjuhul vähem riskantne, kui ettevõtte osa (aktsiate/osade) ostmine. Loomulikult on selle tulemuseks ka madalam võimalik tootlus. Võlakirjadesse investeerides lepite te eelnevalt kokku intressisumma (kupong), makseviisi ja -sageduse ning võlakirja lunastustähtaja (võlakirja tagasiost).

Võlakirjalt makstakse intresse tavaliselt kahel viisil:

1. kindlaksmääratud ajavahemike järel kogu võlakirja kehtivusaja jooksul või ühekordse maksena lunastustähtajal.
2. Võlakirju müüakse allahindlusega (diskonteeritud võlakirjad) ja lunastatakse nimiväärtuses.

Võlakirjad jagunevad lühiajalisteks võlaväärtpaberiteks (kuni üks aasta) ja pikaajalisteks võlaväärtpaberiteks (lunastustähtaeg üle ühe aasta). Üldiselt, mida pikem on võlakirja lunastustähtaeg, seda tundlikum see on intressimäära kõikumistele turul ja seda kõrgema riskiga see on.

Võlakirjade hindamisel emitendi põhjal on üldiselt aktsepteeritud, et usaldusväärsete riikide (nagu Saksamaa, Prantsusmaa, USA jne) valitsuste emiteeritud võlakirjad on kõige turvalisemad, samas kui arenguriikide ja äriühingute emiteeritud võlakirjad on riskantsemad. Loomulikult võib alati olla erandeid ja täpsema hinnangu annavad krediitireitinguagentuuride (peamiselt Moody's, Fitch ja S&P) kehtestatud reitingud. Võlakirju reitinguga AAA kuni BBB loetakse kõige ohutumateks ja nende emitente kõige usaldusväärsemateks. Võlakirjad, mille reiting on alla BB loetakse riskantsemateks ja mida madalam on reiting, seda kõrgem on investeerimiskord. Kui võlakirjal reiting puudub, siis tuleks seda pidada kõrgemaks riskiks.

Seega, kui ostate võlakirja ja kavatsete seda hoida lunastustähtajani, siis on selle prognoositav tulu ette teada.

Kui te soovite võlakirja müüa enne lunastustähtaja saabumist, siis sõltub võlakirja müügist saadava kasumi või kahjumi suurus investeeritud summalt võlakirja hetke tulumäärast. Võlakirja tulumäär kajastab võlakirja turuhinda, mida väljendatakse protsentides teatud ajahetkel ja mis sõltub kehtivatest intressimääradest, võlakirja emitendi riskitasemest, investorite ootustest, üldistest majandustingimustest, jms.

Vahetusvõlakirjad on väärtpaberid, mis emiteeritakse võlakirja vormis, kuid mis annavad õiguse vahetada (konverteerida) olemasolevad võlakirjad konkreetset ajahetkel ja eelnevalt kindlaksmääratud tingimustel aktsiateks. Vahetusvõlakirja hind

Risks for the investor

As a financial instrument, certificates of deposit generally have the lowest risk and lowest expected return. In fact, the only case in which there is a risk of non-recovery of a deposit is the insolvency of the financial institution that held it (i.e. credit institutions). However, financial institutions are generally subject to strict supervision by the relevant authorities, which set certain criteria that must be met. Unlike standard deposits, certificates of deposit are not covered by mandatory deposit insurance.

BONDS

Bonds are securities that confirm the debt owed to you (the investor) by the company, organisation, government or other issuer. Investing by buying bonds is one of the main ways of investing and is often less risky than buying a part of a business (shares). Of course, this often results in lower potential profit as well. When you invest in bonds, you agree in advance on the amount of interest (bond coupon), the method and frequency of payments, and the maturity of the debt (bond repurchase).

Interest on bonds is usually paid in one of two ways:

1. either at fixed intervals throughout the life of the bond or in a lump sum payment at maturity.
2. Bonds are sold at a discount (discounted bonds) and redeemed at par value.

Bonds are divided into short-term debt securities (up to one year) and long-term debt securities (maturity longer than one year). In general, the longer the maturity of a bond, the more sensitive it is to fluctuations in market interest rates, and thus the riskier it is.

When assessing bonds by issuer, it is generally accepted that bonds issued by the governments of credible countries (such as Germany, France, the US, etc.) are the safest, while debt securities issued by developing countries and corporates are riskier. Of course, there can always be exceptions, and a more accurate assessment will be provided by the ratings established by credit rating agencies (the main ones being Moody's, Fitch and S&P). Bonds rated from AAA to BBB are considered to be the safest and their issuers are considered the most reliable. Bonds rated below BB are considered riskier and the lower the rating, the higher the investment risk. If a bond is not rated, this should be seen as a higher risk.

Thus, if you buy a bond and intend to hold it to maturity, the return is known in advance.

If you suddenly need money before the bond will mature, whether you make or lose some of the money you have invested depends on the current bond yield. Bond yields represent the market price of a bond, expressed as a percentage, at a given point in time, and depend on current interest rates, investor expectations, general economic conditions, etc.

Convertible bonds are securities that are issued in the form of bonds but give the right to exchange (convert) existing bonds into shares at a specific time and under predetermined conditions. The price of a convertible bond depends on the characteristics of the bond and the price of the issuer's share to which it is linked.

sõltub võlakirja omadustest ja emitendi aktsia hinnast, millega see seotud on.

Võlakirja noteerimine tähendab selle kauplemiseks börsil registreerimist. Võlakirja noteerimiseks peab selle emitent (st ettevõtte, kes võlakirja väljastab) vastama teatud suuruse, tõhususe ja läbipaistvuse nõuetele. Noteeritud võlakirju ostetakse ja müüakse börsil standardtingimuste alusel.

Näide. Oletame, et teie võlakirja kupongimäär on 5%. Ja hetkel, kui te ootamatult raha vajate, on turu intressimäär 8%. See tähendab, et teie võlakirjale sarnane võlakiri emiteeritakse hetkel kupongimääraga 8%. Loomulikult on teie 5% kupongimääraga võlakirjad investoritele vähem atraktiivsed, seega oleks nende hind madalam.

Seega, kui te ei kavatse hoida võlakirja lunastustähtajani, peaksite olema teadlik, et nii kasum kui ka kahjum võivad olla märkimisväärsed, kui turutingimused muutuvad.

Kasu investorile

- Selge investeringutasuvus, kui võlakirja hoitakse lunastustähtajani.
- Võimalus müüa võlakiri järelturul enne lunastustähtaega.
- Võlakirjade hind järelturul kõigub vastavalt hetke turu intressimääradele ning emitendi riskitaseme muutusele, seega on võimalik teenida tulu ilma võlakirju lunastustähtajani hoidmata.

Riskid investorile

Võlakirjade ostmine eeldab emiteeriva ettevõtte riskide täielikku hindamist, justkui ostaksite selle ettevõtte aktsiaid. Erandiks on riigivõlakirjad, sest riigid lähevad pankrotti palju harvemini kui ettevõtted.

Nii nagu aktsiate puhul, sõltub ka järelturul võlakirjade hind (tootlus) nende likviidsusest. Likviidsus on võime konverteerida vara sularahaks võimalikult kiiresti ja võimalikult väikeste kuludega. Seetõttu, mida likviidsem on võlakiri, seda tõenäolisemalt saab sellega kaubelda kerge vaevaga ja võimalikult madalate kuludega.

Võlakirjahindade kõikumine turul intressimäärade muutuste tõttu on seotud nende järelejäänud tähtajaga. Mida pikem on võlakirja tähtaeg, seda tundlikum on see turu intressimäärade muutustele. Pikaajalistesse võlakirjadesse investeerimisest võib saada suuremat tulu või suuremat kahju, kui need müüakse enne lunastustähtaega. Üksikasjalikum loend riskidest on toodud käesoleva dokumendi lõpus.

INVESTEERIMISFONDID

Investeeringufond tähendab suure hulga investorite poolt investeeritud raha, mis on paigutatud aktsiatesse, võlakirjadesse, rahaturuinstrumentidesse, muudesse väärtepaberitesse või nende kombinatsioonidesse.

Valides investeeringufondi, usaldate oma raha fondivalitsejale, kes investeerib erinevatesse finantsinstrumentidesse. Fondi investeerimisstrateegia määrab ära kuhu ja kuidas raha investeeritakse. Tuleb märkida, et fondi varad on eraldatud fondivalitseja varadest, nii et isegi kui viimane läheb pankrotti, jäävad fondi varad investoritele. Tavaliselt saab investeerimisosaakuid müüa fondivalitsejale ja mõne

Listing a bond means listing it on an exchange. For a bond to be listed, its issuer (i.e. the company issuing the bond) must meet and comply with certain requirements regarding size, efficiency and transparency. Listed bonds are bought and sold on an exchange under standard conditions.

Example. Suppose your bond has a coupon rate of 5%. And when you suddenly need money, the market interest rate is 8%. This means that a bond similar to yours would currently be issued with a coupon rate of 8%. Naturally, your bonds, which have a coupon rate of 5%, are less attractive to investors, so their price would be lower.

Thus, if you do not intend to hold the bond to maturity, you should be aware that both gains and losses can be significant when there are changes in market conditions.

Benefits for the investor

- A clear return on investment if the bond is held to maturity.
- Option to sell bonds on the secondary market before maturity.
- The price of bonds on the secondary market fluctuates according to the market interest rate at the time, so there are opportunities to earn a return without holding the bonds to maturity.

Risks for the investor

Buying bonds requires a full assessment of the risks of the issuing company as if you were buying shares in that company. Sovereign bonds are an exception, as countries go bankrupt much less often than companies.

Like stocks, the price (yield) of secondary market bonds also depends on their liquidity. Liquidity is the ability of an asset to be converted into cash as quickly as possible and at the lowest possible cost. Therefore, the more liquid a bond is, the more likely it can be traded with ease and without incurring significant losses.

The volatility of bond prices in the market as interest rates change is determined by the remaining term to maturity. Bonds with more time to maturity are more sensitive to interest rate changes in the market. Investing in longer-term bonds can result in either more gains or more losses if they are sold before maturity. A more detailed list of risks is provided at the end of this description.

INVESTMENT FUNDS

An investment fund is money contributed by a large number of investors and invested in shares, bonds, money market instruments, other securities or combinations of these.

When you choose an investment fund, you entrust your money to a fund management company that invests it in a range of financial instruments. The fund's investment strategy determines where and how the money is invested. It should be noted that the fund's assets are segregated from the assets of the management company, so that even if the latter goes bankrupt, the fund's assets remain with investors. Usually, the investment units can be sold to a fund management company

fondiosakuga kaubeldakse börsil (vt üksikasju IV jaotisest „Börsil kaubeldavad fondid“).

Peamised fondide liigid:

- Eurofondid on fondid, millele rakenduvad kõrgeimad investorkaitse standardid, reguleeritud Euroopa Liidu õigusaktide (näiteks UCITS direktiiv; täiendav info on jaotise lõpus) ja kohalike õigusaktide poolt. Sellised investeerimisfondid peavad järgima rangeid investeringute hajutamise, raamatupidamisarvestuse ja investoritele teabe avaldamise nõudeid. Lisaks saavad eurofondid olla ainult avatud fondid (vt allpool) ja peavad kasutama võrdlusindeksit.
- Erifondid on fondid, mille suhtes kehtivad liberaalsemad investeringute hajutamise nõuded ja mis võivad kasutada finantsvõimendust (st investeerimiseks laenamist) ning investeerida kinnisvarasse ja börsivälistesse ettevõtetesse. Erifondid võivad olla ka suletud (vt allpool). Neid funde peetakse riskantsemateks ja on seetõttu suunatud kogenumatele investoritele.
- Asjatundlikele klientidele mõeldud fondid on fondid, kuhu võivad investeerida ainult isikud, kes vastavad varadele, tuludele jne kehtestatud nõuetele, mis on sätestatud kohalduvates kohalikes õigusaktides. Need fondid võivad kasutada laenatud raha ja investeerida piiranguteta võimalikesse investeerimisvahenditesse, mille omadused ja riskid võivad märkimisväärselt erineda. Selliste fondide puhul on avalikustatav teave minimaalne, kuid eeldatakse, et kogunud investoril on piisavalt kogemusi tehtud otsuse mõistmiseks. Kogunud investoritele mõeldud fondid võivad olla ka suletud (vt allpool).
- Tehingu võrdseteks vastaspooleks olevatele klientidele mõeldud fondid on fondid, kuhu võivad investeerida ainult isikud, kes vastavad kohalduvates kohalikes õigusaktides sätestatud kriteeriumidele.

Peamised fondide liigid vastavalt finantsinstrumentidele, millesse nad investeerivad:

- **Rahaturufondid** investeerivad turvalistesse ja väga lühiajalistesse riigivõlakirjadesse, hoiusertifikaatidesse, jms. Seda liiki fondil on kõige madalam risk.
- **Võlakirjafondid** investeerivad erineva tähtsaja, liigi ja emitentidega võlaväärtpaberitesse. Fondid võivad spetsialiseeruda konkreetsele võlaväärtpaberite valdkonnale, näiteks arenevate turgude riigi võlaväärtpaberitele. Võlakirjafondide risk sõltub investeerimisstrateegiast, kuid üldiselt on need fondid suhteliselt madala riskiga.
- **Omakapitalifondid** investeerivad ettevõtete aktsiatesse. Kasutatakse erinevaid investeerimisstrateegiaid nagu investeerimine konkreetsele piirkonda või tööstusharusse või valides ettevõtteid vastavalt nende suurusele vms. Omakapitali funde iseloomustab kõrge risk.
- **Tasakaalustatud investeerimisfondid** investeerivad aktsiatesse ja võlakirjadesse. Osakaalud on erinevad – näiteks 30% aktsiatesse ja 70% võlakirjadesse – ja see määrab ära fondide riski: mida suurem osakaal on aktsiaid, seda kõrgema riskiga on fond.
- **Fondifondid** ei investeer otse väärtpaberitesse, vaid pigem teistesse fondidesse. See loob täiendava mitmekesisuse. Nende fondide risk sõltub investeringu üldisest riskipositsioonist, st sellest, kui suur osa investeringust on paigutatud sellistesse kõrge riskiga investeringutesse nagu aktsiad ja kui palju turvalisematesse investeringutesse nagu võlakirjad.

and some fund units are traded on stock exchanges (see Section IV 'Exchange traded funds' for more details).

Main types of funds:

- UCITS are funds that are subject to the highest standards of investor protection and are governed by both European Union legislation (UCITS Directive; more information at the end of this section) and applicable local legislation. Such funds must comply with strict requirements on investment diversification, accounting and disclosure to investors. In addition, UCITS can only be open-ended (see below) and must use a benchmark.
- Special funds are funds that are subject to more liberal investment diversification requirements and can use leverage – i.e. borrowing for investment – as well as investing in real estate and private equity. Special funds can also be closed-ended (see below). These funds are considered riskier and are therefore aimed at more experienced investors.
- Funds for informed investors are funds which may only be invested in by persons meeting the requirements on assets, income etc. established in the applicable local legislation. These funds may use borrowed money and invest without restriction in potential investment vehicles, the characteristics and risks of which may vary significantly. For such funds, the amount of disclosure is minimal, but the informed investor is presumed to have sufficient experience to understand the decision being made. Funds for informed investors can also be closed-ended (see below).
- Funds for professional investors are funds which may only be invested in by persons who meet the criteria set out in the applicable legislation.

The main types of funds according to the financial instruments in which they invest:

- **Money market funds** invest in safe and very short-term sovereign bonds, certificates of deposit, etc. This type of fund carries the lowest risk.
- **Fixed income funds** invest in debt securities of different maturities, types and issuers. Funds may specialise in a particular area of debt securities, such as government debt securities of emerging markets. The risk of fixed income funds depends on the investment strategy, but these funds are generally relatively low-risk.
- **Equity funds** invest in company shares. Different investment strategies are used, such as investing in a specific region or a specific industry, or selecting companies according to their size, etc. Equity funds are characterised by a high risk.
- **Balanced funds** invest in shares and bonds. The proportions vary – for example, 30% in shares and 70% in bonds – and this determines the risk of the funds: the higher the proportion of shares, the riskier the fund.
- **Funds of funds** do not invest directly in securities but rather in other funds. This creates further diversification. The risk of these funds depends on the overall risk exposure of the investment, i.e. how much of the investment is allocated to risky investments such as shares, and how much to safer investments such as bonds.
- **Hedge funds** are characterised by their use of complex investment strategies and their very wide diversity. Investments can be made in a variety of financial instruments. These funds can have both very low and very high risks.

- **Riskimaandusfondid (hedge funds)** iseloomustab keerukate investeerimisstrateegiate kasutamine ja investeerimisstrateegiate mitmekesisus. Investeeringuid võib teha erinevatesse finantsinstrumentidesse. Nendel fondidel võib olla nii väga madal kui ka väga kõrge risk.
- **Erakapitali fondid** investeerivad otse (st mitte börsi vahendusel), ostes ja müües ettevõtete osalusi. Nende fondide riskitase on üldjuhul väga kõrge.
- **Muud alternatiivsed fondid** (kinnisvara-, tooraine-, rahafondid, jne.) spetsialiseeruvad konkreetset liiki vara investeerimisele ja on üldiselt kõrge riskiprofiiliga.

Fondid võivad olla avatud või suletud. Avatud fondid võimaldavad investoritel alustada või teha täiendavaid investeeringuid igal ajal ja vastavalt sellele osa või kogu oma investeering tagasi võtta. Suletud fondidel on seevastu investeeringute vastuvõtmiseks tähtaeg (tavaliselt fondi turule toomise alguses), misjärel fond suletakse, mis tähendab, et ta ei võta enam uusi investeeringuid vastu. Suletud fondist saab väljamakseid teha ainult kindlaksmääratud aja pärast, nagu näiteks 5, 8 või 10 aasta pärast. Iga fond määrab ajavahemiku, mille möödumisel võib väljamakseid teha, vastavalt oma investeeringute eripärale.

Lisateavet annavad investoritele fondide hindamisele spetsialiseerunud reitinguagentuurid (kõige tuntumad on Morningstar ja Lipper). Nad hindavad fonde nende varasema tootluse, riski, tasude, fondijuhtimise kvaliteedi ja/või muude parameetrite alusel. Reiting määratakse kindlaks selle grupi suhteliste tulemuste alusel, kuhu fond on määratud. Seega ei tähenda fondi hea või halb reiting seda, kui hea või halb on fond üldiselt, vaid pigem võrdluses teiste fondidega, mis investeerivad samasse valdkonda või on samase investeerimisstrateegiaga.

Eurofondide direktiiv (UCITS direktiiv) viitab Euroopa Liidu direktiivile 2014/91/EL, milles on sätestatud teatavad ohutus- ja organisatsioonilised standardid, mida investeerimisfond ja selle fondivalitseja peavad järgima, et tegutseda või turustada tooteid kogu Euroopa Liidus. Kui fond vastab eurofondi standardile, tähendab see, et selle eeskirjad ja prospekt on koostatud kooskõlas Euroopa Liidu direktiivide nõuetega, et selle üle teostatakse nõuetekohast järelevalvet ning et selle tegevus on korraldatud ja investeeringud on jaotatud vastavalt kogu Euroopa Liidus kehtivatele ühtsetele põhimõtetele. Kui fond ei vasta eurofondi standardile, tähendab see, et selle asutamine, valitsemine ja investeerimine toimub konkreetse riigi eriseaduste alusel.

Kasu investorile

- Fondide haldamine on usaldatud professionaalidele, nii et te ei pea ise aktiivselt turu arenguid jälgima.
- Saate valida fondi, mille strateegia vastab kõige paremini teie riskiprofiilile.
- Saate mitmekesise finantsinstrumentide portfelli.

Riskid investorile

Fondile usaldatud rahalisi vahendeid haldab fondijuht või fondivalitseja, mistõttu tuleks eelkõige arvestada fondijuhi või fondivalitseja kogemust, pädevust ja usaldusväärsust.

Fondi hallatakse vastavalt eelnevalt määratletud investeerimisstrateegiale, mis on esitatud fondi dokumentides, kuid see ei tähenda, et te olete kaitstud riskide või võimalike kahjude eest. Isegi kõige madalama riskiga investeerimisfondid, näiteks rahaturu- või võlakirjafondid, võivad turutingimuste

- **Private equity funds** invest directly (i.e. not through an exchange) by buying and selling companies and businesses. The risks of these funds are very high.
- **Other alternative funds** (real estate, commodities, currency funds, etc.) specialise in investing in a particular type of asset and generally have a high risk profile.

Funds can be open-ended or closed-ended. Open-ended funds allow investors to start or make additional investments at any time and to withdraw some or all of their investments accordingly. In contrast, closed-end funds have a time limit for accepting investments (usually at the beginning of the fund's launch), after which the fund is closed, meaning that it no longer accepts new investments. Withdrawals from a closed-end fund can only be made after a set period of time, such as 5, 8 or 10 years. Each fund sets the period after which withdrawals can be made according to the specifics of its investments.

Fund rating agencies (Morningstar and Lipper being the best known) provide additional information for investors. They assess funds based on past performance, risk, fees, quality of fund management and/or other parameters. The rating is determined by the relative results of the group to which the fund is assigned. Therefore, a good or bad rating for a fund does not mean how good or bad the fund is overall, but rather in comparison to other funds investing in the same area or with a similar investment strategy.

The 'UCITS Directive' refers to European Union Directive 2014/91/EU, which sets out certain safety and organisational standards that an investment fund and its management company must comply with in order to operate or distribute products throughout the EU. If a fund meets the UCITS standard, it means that its rules and prospectus have been drawn up in accordance with the requirements of EU directives, that it is properly supervised, and that its activities are organised and its investments are allocated in accordance with common principles that apply throughout the EU. If a fund does not comply with the UCITS standard, this means that it is established, managed and invested under the specific laws of a particular country.

Benefits for the investor

- The funds are entrusted to professionals to manage, so you don't have to actively follow market developments yourself.
- You can choose the fund with the strategy that best suits your risk profile.
- You get a diversified portfolio of financial instruments.

Risks for the investor

The funds entrusted to an investment fund are managed by a manager or management company, and so the experience, competence and reliability of the manager or management company should be a primary consideration.

The fund is managed according to a pre-defined investment strategy which can be found in the fund's documents, but this does not mean that you are protected from risks or possible losses. Even the lowest-risk investment funds, such as money

muutudes kaotada osa oma väärtusest ja te võite saada tagasi vähem, kui olete investeerinud.

Fondid on üldiselt madalama riskiga kui üksikud investeringud, sest nende investeringuid saab varaliikide, sektorite, piirkondade ja muude aspektide kaupa hajutada. Teisisõnu, investeerimisfond investeerib väga erinevate ettevõtete väärtpaberitesse ja tõenäosus, et need kõik hakkavad korraga pankrotti minema, on palju väiksem kui tõenäosus, et üks ettevõtte läheb pankrotti. Lisaks sellele, kui ühe või mitme ettevõtte tulemusel on halvad, kaalub nende mõju portfelli üldisele tulemuslikkusele üles teiste, paremini toimivate ettevõtete tulemuslikkuse. Kui investeerimisfond investeerib erinevatesse riikidesse ja sektoritesse, siis see vähendab riski veelgi. Kui fondi strateegia hõlmab investeerimist aktsiatesse, võlakirjadesse ja muud liiki varadesse, väheneb risk varaklasside lõikes.

Investori õigus nõuda oma kinnise fondi investeerimisosakute tagasiostmist on piiratud.

Seetõttu soovitame enne investeerimisotsuse tegemist hoolikalt tutvuda investeerimisfondi strateegia ja reeglitega. Kui fond investeerib välisriikidesse, siis võib ta olla avatud ka valuutariskidele. Üksikasjalikum loend riskidest on toodud käesoleva dokumendi lõpus.

BÖRSIL KAUBELDAVAD FONDID

Börsil kaubeldavad fondid (ETFid) on investeerimisfondid, millega kaubeldakse börsil. Neid fonde hallatakse üldiselt passiivselt ja seetõttu on nende haldustasud madalamad. ETFid võivad jälgida konkreetse aktsiaindeksi (näiteks S&P 500), sektoripõhise aktsiaindeksi (näiteks pankade või farmaatsiatööstuse aktsiad) või varaklassi (näiteks valuutat või võlakirjad) hindu.

Lisaks ETFidele, mis lihtsalt järgivad indeksi väärtust, saab luua ka keerulisemaid ETFe, näiteks:

- Pöörd-ETFid – nende hind liigub vastupidises suunas võrreldes finantsinstrumendiga, millega nad seotud on;
- Võimendusega ETFid – ETFi osaku hind kõigub mitu korda rohkem, kui selle aluseks olev finantsinstrument, millel ETF põhineb;
- Võimendusega pöörd-ETFid on ETFid, millel on mõlema eespool toodud fondi omadused.

Kasu investorile

- Võimalus investeerida eelistatud indeksit jäljendavasse investeringute korvi(kogumisse).
- Lihtsam on osta ja müüa tervet korvi, kui hallata üksikute finantsinstrumentide kogumit.
- ETFe hallatakse passiivselt ja seetõttu on nende haldustasud tavaliselt madalamad, kui tavapärastel investeerimisfondidel.
- ETFid pakuvad võimalust teenida raha mitte ainult kallinevatest, vaid ka odavnevatest finantsinstrumentidest.

Riskid investorile

Nagu muude finantsinstrumentide puhul, võib ETFi osaku hind tõusta või langeda sõltuvalt hetke turuolukorrast.

market or bond funds, can lose some of their value as market conditions change, and you may get back less than you invested.

Investment funds tend to be less risky than individual investments because their investments can be diversified by asset type, sector, region and other aspects. In other words, an investment fund invests in the securities of a wide range of companies, and the probability that all of them will start to fail at the same time is much lower than the probability an individual company failing. Moreover, if one or more companies do not perform well, their impact on the overall performance of the portfolio would be outweighed by the performance of other, better performing companies. If an investment fund invests in different countries and sectors, this further reduces risk. If the fund's strategy includes investing in shares, bonds and other types of assets, the risk would be reduced in terms of asset classes.

An investor's right to request the repurchase of their investment units in a closed-end fund is limited.

We therefore recommend that you carefully examine the strategy and rules of the investment fund before making an investment decision. If the fund invests in foreign markets, it may also be exposed to currency risk. A more detailed list of risks is provided at the end of this description.

EXCHANGE TRADED FUNDS

Exchange traded funds (ETFs) are investment funds that are traded on an exchange. These funds are generally passively managed and therefore have lower management fees. ETFs can track the composition of a particular stock index (such as the S&P 500), a sector-specific stock index (such as bank or pharmaceutical shares), or the prices of an asset class (such as currencies or bonds).

In addition to ETFs that simply track the value of an index, more complex ETFs can be constructed, such as:

- Inverse ETFs – their price moves in the opposite direction to the financial instrument to which they are linked;
- Leveraged ETFs – the unit price of an ETF fluctuates several times more than the underlying financial instrument on which the ETF is based;
- Inverse leveraged ETFs are ETFs with characteristics of both of the above funds.

Benefits for the investor

- Option to invest in a basket of investments replicating the preferred index.
- It is easier to buy and sell an entire basket than to manage a package of individual financial instruments.
- ETFs are passively managed, so their management costs are usually lower than those of conventional investment funds.
- ETFs offer the opportunity to make money not only from appreciating financial instruments, but also from depreciating ones.

Risks for the investor

Like other financial instruments, the price of an ETF unit can go up or down depending on the market situation at the time.

Indeksi jälgimisvea risk – investeerimise olemuse tõttu ei kajasta ETFi osaku hind alati täpselt selle indeksi hinna liikumist, mida ta jälgib. ETFi hind võib muutuda kas rohkem või vähem võrreldes võrdlusindeksiga. ETFid jäljendavad üldjuhul kõige paremini aluseks oleva korvi hinnaliikumist lühiajaliselt ja ei sobi seetõttu pikaajalisteks investeringuteks.

Oluline on mõista investeerimisstrateegiat, mida ETF kasutab. Seega peaksite hoolikalt lugema fondi prospekti, milles on esitatud konkreetne investeerimisobjekt, riskid, tasud ja muu asjakohane teave konkreetse ETFi kohta. Üksikasjalikum loend riskidest on toodud käesoleva kirjelduse lõpus.

AKTSIAD

Aktsiad on osa ettevõtte omandiõigusest. Teisisõnu on need omandiväärtpaberid, mis kinnitavad omaniku (aktsionäri) õigust osaleda ettevõtte juhtimises, saada dividende ja muid seadusest tulenevaid õigusi.

Investeeringuline aktsiasse on üks kahest peamisest investeerimisviisist (teine on raha laenamine ettevõttele, st võlakirjade ostmise). Aktsiasse investeerimine tähendab osaluse omandamist ettevõttes ja isegi kui ostate vaid ühe aktsia, saate selle ettevõtte kaasomanikuks. Seda tüüpi investeringut peetakse riskantsemaks kui võlakirju, sest investeringutasuvus sõltub ka ettevõtte edukusest. Aktsiad on aga avatud ja nende tootlus ei ole piiratud eelneva kokkuleppega nagu võlakirjade puhul, seega on teil eduka investeerimise korral võimalus teenida suuremat tootlust.

Aktsiaid on mitut liiki ja klassi, sõltuvalt sellest, millised õigused te omandate. Peamised liigid on järgmised:

- Eelisaktsiad. Need ei anna tavaliselt hääleõigust üldkoosolekul, kuid tagavad kõrgemad dividendid, sageli eelnevalt kindlaksmääratud määraga.
- Lihtaktsiad. Need moodustavad enamiku ettevõtte aktsiatest. Kõik lihtaktsiad on hääleõigusega ja õigusega saada dividende, kui neid otsustatakse maksta.

Aktsiasse investeerimisel ja nende tootluse hindamisel on oluline eristada kahte mõistet: aktsia väärtus ja aktsia hind.

- Aktsiate väärtus kujutab endast ettevõtte varade väärtust, millest on lahutatud kohustiste väärtus pluss oodatava kasumi väärtus.
- Aktsiate hind (summa, mida ostate või müüte) väljendab aktsia väärtust ja investorite ootusi, üldisi majandussuundumusi jne.

Käive näitab, kui palju aktsiaid on antud perioodi jooksul ostetud ja müüdnud. Kõrgem käive tähendab suuremat likviidsust (kergem osta või müüa) ja väiksemat ostu- ja müügihinna kursivahet.

Aktsia noteerimine tähendab selle kauplemiseks börsil registreerimist. Aktsia noteerimiseks peab selle emitent (st ettevõtte, kes aktsia emitteerib) vastama teatud suuruse, tõhususe ja läbipaistvuse nõuetele. Börsil noteeritud ettevõtete aktsiaid ostetakse ja müüakse börsil standardtingimuste alusel.

Väärtpaberi hoiusertifikaadid on väärtpaberid, mis näitavad teisel börsil noteeritud aktsiate omandiõigust. Näiteks oletame, et aktsia on registreeritud Hiinas ja hoiusertifikaadiga kaubeldakse Londoni börsil. See lihtsustab aktsiate soetamist Londoni börsil osalejate poolt, kuna hoiusertifikaadid kinnitavad

Risk of index tracking error – due to the nature of investing, the price of an ETF unit does not always accurately reflect the price performance of the index it tracks. The price of an ETF can change either more or less compared to the benchmark index. ETFs generally best replicate the price movement of the underlying basket in the short term and are therefore not suitable for long-term investment.

It is important to understand the investment strategy used by the ETF, so you should carefully read the fund's prospectus, which sets out the specific investment object, risks, charges and other relevant information specific to the particular ETF. A more detailed list of risks is provided at the end of this description.

EQUITY

Shares are a part of a company's ownership. In other words, they are equity securities that confirm the right of the holder (shareholder) to participate in the management of the company, to receive dividends and other statutory rights.

Investing in shares is one of the two main ways of investing (the other is lending money to a business, i.e. buying bonds). Investing in shares involves acquiring a stake in a business, and even if you buy just one share, you become a co-owner of that business. This type of investment is considered riskier than bonds because the return on investment will also depend on the success of the business. However, shares are open-ended and their returns are not limited by a prior agreement as in the case of bonds, so if you invest successfully you will have the opportunity to earn higher returns.

Shares come in several types and classes, depending on which rights you acquire. The main types are as follows:

- Preferred shares. These usually do not carry voting rights at the general meeting, but guarantee higher dividends, often at a predetermined rate.
- Common shares. These represent the majority of the company's shares. All common shares carry voting rights and the right to receive dividends if it is decided to pay them.

When assessing investment in shares and their return, it is important to distinguish between two concepts: share value and share price.

- The value of shares represents the value of a company's assets minus the value of its liabilities plus the value of its expected profits.
- The price of shares (the amount you buy or sell) reflects the value of the share and the expectations of investors, general economic trends, etc.

Turnover is a measure of how many shares are bought and sold in a given period. Higher turnover means more liquidity (easier to buy or sell) and a lower spread between buying and selling prices.

Listing a share means listing it on a stock exchange. For a share to be listed, its issuer (i.e. the company issuing the share) must meet and comply with certain requirements regarding size, efficiency and transparency. Shares in listed companies are bought and sold on an exchange under standard conditions.

Depository receipts are securities that indicate ownership of shares listed on another stock exchange. For example, suppose a share is registered in China and the depository receipts are traded on the London Stock Exchange. This facilitates the acquisition of shares by London Stock Exchange participants, as

aktsiate omandiõigust ja annavad samad õigused, kui ettevõtte aktsiaid omandataks otse.

Kasu investorile

- Saab osalise omandiõiguse ja hääleõiguse (lihtaktsiate puhul) ettevõttes.
- Saab õiguse osale ettevõtte kasumist dividendide kujul.
- Paljulubava ettevõtte aktsiatesse investeerimine annab teile ka võimaluse teenida oma investeringult positiivset tulu aktsia hinna tõusu kaudu.

Riskid investorile

Aktsiate hind sõltub nii ettevõttesisestest kui ka -välistest teguritest, näiteks konkurentide tegevusest, regulatsioonist ja investorite ootustest, mida on raske ette ennustada ja hinnata.

Lisaks sõltub aktsia hind selle likviidsusest börsil. Mida likviidsem aktsia, seda tõenäolisemalt on selle ostu- või müügikulud madalamad. Likviidsus muutub eriti oluliseks, kui ostetakse või müüakse suur hulk aktsiaid, sest vähene likviidsus võib muuta ostu- või müügiprotsessi aeganõudvaks ja kulukaks.

Kuna investeerimise üks olulisemaid etappe on investeringute jälgimine, on oluline eelnevalt kontrollida, milline teave aktsiahindade, ettevõtte tulemuste kohta ja muu asjakohane teave on kättesaadav, ning millised on viisid sellise teabe kättesaamiseks ja milline on kättesaamise sagedus.

Aktsiatesse investeerimisega kaasneb suur risk: kui ettevõtte läheb pankrotti, on võimalik kaotada kogu investeeritud summa. Aktsiatega kaasnevad mitmed investeerimisriskid: krediidirisk, valuutarisk, investeerimise ajastus, jne. Üksikasjalikum loend riskidest on toodud käesoleva kirjelduse lõpus.

TULETISINSTRUMENTID JA STRUKTUREERITUD FINANTSINSTRUMENTID

Tuletisinstrumentid on finantstoodete rühm, mille väärtus sõltub teiste finantsinstrumentide väärtusest, millega nad on seotud. Neid loovad ja müüvad turuosaliselised, kes on valmis võtma riski nende aluseks oleva vara hinna muutuse eest. Tuletisinstrumente kasutavad sageli teised turuosaliselised, et kaitsta end vara hinna negatiivse muutuse riski eest. Näiteks võib ettevõtte vajada kaitset valuuta kallinemise eest, kui ta peab tulevikus välismaisele tarnijale kaupade eest maksma. Samuti loovad nad turu sellistele objektidele, millega on füüsiliselt raske või võimatu kaubelda, nt ilmastikust sõltuvad lepingud. Tuletisinstrumente kasutavad investorid sageli spekulatiivsetel eesmärkidel.

Tuletisinstrumentid on tavaliselt seotud valuutadega, aktsiahindadega, intressimääradega, toorainete hindadega või võlakohustuste täitmisega.

Tuletisinstrumentidega võib kaubelda nii börsil kui börsiväliselt.

- **Forvardid** on lepingud, mille puhul üks lepingupool ostab ja teine müüb kindlaksmääratud aja möödudes finants- või füüsilist vara (lepingu ese) tehingupäeval kindlaksmääratud hinnaga. Täitmisperioodi lõpus, sõltuvalt lepingu eseme tegelikust hinnast, võib tehingu üks pool saada kasumit ja teine kahjumit.
- **Vahetusleping** on kahe osapoole vaheline kokkulepe vahetada rahavooge teatud aja möödudes, näiteks eri riikide intressimäärade või vahetuskursside erinevuste alusel.

depository receipts confirm the ownership of the shares and confer the same rights as if the shares in the company were acquired directly.

Benefits for the investor

- Partial ownership of the company and voting rights (in the case of ordinary shares) are acquired.
- The right to receive a share of the company's profits in the form of dividends is acquired.
- Investing in the shares of a promising company also gives you the opportunity to earn a positive return on your investment through an increasing share price.

Risks for the investor

The price of shares depends on factors both internal and external to the business, such as competitors' actions, regulation, as well as investors' expectations, which are difficult to predict and assess in advance.

Additionally, the price of a share depends on its liquidity on a stock exchange. The more liquid a share, the more likely that it will incur lower buying or selling costs. Liquidity becomes particularly important when a large number of shares are bought or sold, as low liquidity can make the buying or selling process time-consuming and costly.

As one of the most important stages of investing is investment monitoring, it is important to check in advance what information is available on share prices, company performance and other relevant information, as well as the methods and frequency of access to such information.

Investing in shares carries a high level of risk: if a company goes bankrupt, it is possible to lose the entire invested amount. Shares are subject to many investment risks: credit, currency, investment timing, etc. A more detailed list of risks is provided at the end of this description.

DERIVATIVES AND STRUCTURED FINANCIAL INSTRUMENTS

Derivatives are a group of financial products with a value that depends on the value of other financial instruments to which they are linked. They are created and sold by market participants who are willing to take the risk of a change in the price of the asset behind them. Derivatives are often used by other market participants to protect against the risk of an adverse change in the price of an asset. For example, a company may need protection against currency appreciation when it needs to pay a foreign supplier for goods in the future. They also create a market for objects that are physically difficult or impossible to trade, e.g. weather-dependent contracts. Derivatives are often used by investors for speculative purposes.

Derivatives are usually linked to currencies, share prices, interest rates, commodity prices or the performance of debt obligations.

Derivatives can be traded both on- and off-exchange.

- Forwards are contracts where, after a specified period of time, one party to the contract buys and the other party sells a financial or physical asset (the subject of the contract) at a price fixed on the day of the transaction. At the end of the performance period, depending on the actual price of the object of the contract, one side of the transaction may make a profit and the other a loss.
- **Swaps** are an agreement between two parties to swap cash flows after a certain period of time, for example based on

Börsil kaubeldavate tuletisinstrumentidega kaubeldakse standardiseeritud kujul, st:

- **Futuurid** on sisult sarnased forvarditega, kuid erinevad selle poolest, et neil on standardiseeritud omadused, nendega kaubeldakse börsil ja neil on järelturg, st futuuri saab osta või müüa börsil enne tähtaega.
- **Opsioonid** on futuuride keerulisem vorm, kus üks tehingu osapooltest võib valida, kas lepingu tingimusi tähtaja saabudes täita või mitte. Opsioonid võivad olla ostuopsioonid või müügiopsioonid, millega ostetakse või müüakse füüsilisi- või finantsvarasid konkreetsel ajahetkel kindla hinnaga.

Kasu investorile

- Võimaldab võimaliku ebasoodsa hinnamuutuse riski jagada ümber nende turuosaliste vahel, kes on valmis võtma väiksemat riski, ja nende vahel, kes on valmis võtma suuremat riski.
- Üks võimalus investeerida, on spekulereida eelistatud turul.

Riskid investorile

Tuletisinstrumentid annavad investorile võimaluse teenida palju raha ka juba väikestest muutustest alusvara hindades. Samas võib ebasoodsate tingimuste korral, eriti kui tuletisinstrumentidesse investeerimiseks kasutati laenuvahendeid, olla ka kahjum väga suur. Seetõttu on üldiselt soovitatav, et tuletisinstrumentidesse investeeriks vaid need inimesed, kellel on head teadmised finantsturgudest. Üksikasjalikum loend riskidest on toodud käesoleva kirjelduse lõpus.

Muud struktureeritud finantsinstrumendid:

Struktureeritud võlakirjad – need väärtpaberid koosnevad võlakirjadest ja muudest finantsvaradest, seega erinevad nad tavalistest struktureeritud võlakirjadest selle poolest, et nende intressimaksed sõltuvad muude finantsvarade (aktsiad, tooraine, jne) tootlusest.

Näide. Kui struktureeritud võlakirju hoitakse lunastustähtpäevani, siis kaitseb nende võlakirjakomponent investeeritud summat. Näiteks te ostate 2-aastase struktureeritud võlakirja nimiväärtusega 100 eurot, mille intress põhineb naftahinna kõikumisel (st kui nafta hind tõuseb, teenite raha). Te kavatsete hoida neid võlakirju lunastustähtpäevani. Kahe aasta pärast saate kindlasti tagasi oma investeeritud 100 eurot ja kui nafta hind tõuseb, siis makstakse teile intressi.

Investeerimistegur aitab mõista, kuidas tekib struktureeritud võlakirjade tootlus. Oletame, et teie ostetava struktureeritud võlakirja investeerimistegur on 100%. Seega, kui nafta hind on aasta hiljem tõusnud 20%, peaks teie tulu olema samuti 20% ehk 20 eurot, kuid see sõltub ka võlakirja hinnast. Võlakirja hind on võrdne üheaastase võlakirja diskonteeritud hinnaga sel ajal kehtiva turutootluse juures. (Täiendavat teavet vt võlakirjade jaotises olevast kirjeldusest.) Oletame, et võlakirja aastane tootlus on 5%. Teie käes oleva struktureeritud võlakirja hind on siis võrdne võlakirja hinna ($100 / (1 + 5\%) = 95,24$ eurot) ja finantsvara osa (nt nafta; 20 eurot) hinna summaga, mis teeb kokku $95,24 + 20 = 115,24$ eurot. See, kas teil on võimalik oma struktureeritud võlakirju selle hinnaga müüa, sõltub ka nende likviidsusest. Mida likviidsem on struktureeritud võlakiri, seda tõenäolisem on, et see müüakse arvatud hinnaga sarnase hinnaga.

interest rate or exchange rate differences in different countries.

Derivatives traded on exchanges are traded in a standardised form, i.e.:

- **Futures** are similar in content to forwards, but differ in that they have standardised characteristics, are traded on an exchange and have a secondary market, i.e. a future can be bought or sold on an exchange before maturity.
- **Options** are a more complex form of futures, where one of the parties to the transaction can choose whether or not to fulfil the terms of the contract at maturity. Options can be either a call option or a put option to buy or sell physical or financial assets at a specific point in time at a specific price.

Benefits for the investor

- It allows the risk of an adverse potential price change to be redistributed between market participants who are willing to take less risk and those willing to take more risk.
- One way to invest is to speculate in the preferred market.

Risks for the investor

Derivatives allow an investor to make a lot of money even from small changes in the underlying asset prices. However, in the event of an adverse situation, especially if borrowed funds were used to invest in the derivatives, losses can also be very high. Therefore, it is generally advisable that only people with good knowledge of financial markets invest in derivatives. A more detailed list of risks is provided at the end of this description.

Other structural financial instruments:

Structured bonds – these securities are made up of bonds and other financial assets, so they differ from ordinary structured bonds in that their interest payments depend on the returns of other financial assets (shares, commodities, etc.).

Example. If structured bonds are held to maturity, their bond component protects the amount invested. For example, you buy a 2-year structured bond with a nominal value of €100, with interest based on oil price fluctuations (i.e. if oil goes up, you earn money). You intend to hold these bonds until maturity. After 2 years, you will definitely get back the €100 you have invested and, if oil prices rise, you will be paid interest.

The investment factor helps to understand how returns are generated on structured bonds. Suppose the investment factor of the structured bonds you buy is 100%. Thus, if the price of oil has risen by 20% a year later, your earnings should also be 20%, or €20, but this also depends on the price of the bond. The price of the bond is equal to the discounted price of a one-year bond at the then prevailing market yield. (For more details, see the description under Bonds.) Suppose the annual bond yield is 5%. The price of the structured bond you hold is then equal to the sum of the price of the bond ($100 / (1 + 5\%) = €95.24$) and the price of the part of the financial asset (e.g. the oil; €20), which comes out to a total of $95.24 + 20 = €115.24$. Whether you are able to sell your structured bonds at this price also depends on their liquidity. The more liquid the structured bond, the more likely it is to be sold at a price similar to the calculated price.

Teisest küljest, kui nafta hind oleks langenud 20%, maksaks teie struktureeritud võlakiri sama palju, kui diskonteeritud üheaastane võlakiri, st 95,24 eurot. Seetõttu on struktureeritud võlakirjad tavapärastest võlakirjadest riskantsemad, sest neil on nii mitme finantsvara eelised kui ka riskid.

On the other hand, if the oil price had fallen by 20%, your structured bond would cost the same as a discounted one-year bond, i.e. €95.24. For this reason, structured bonds are riskier than conventional bonds, because they have both the benefits and the risks of several financial assets.

Riskid investorile

Struktureeritud võlakirjad on kõrgema riskiga kui tavalised võlakirjad, sest kui turutingimused muutuvad ja te otsustate enne tähtaega müüa, võite kaotada intressi ja saada kahjumit. Samas on risk väiksem, kui mõne finantsvara puhul, millest struktureeritud võlakirjad koosnevad (nt nafta), sest struktureeritud võlakirja hoidmine kuni lunastustähtajani annab tulu investeeritud summalt. Üksikasjalikum loend riskidest on toodud käesoleva kirjelduse lõpus.

Hinnavaheleping (CFD) on leping kahe osapoolte vahel, mille kohaselt makstakse varade praeguse ja tulevase hinna vahe kindlaksmääratud aja möödudes. See võimaldab investoritel spekulereida huvipakkuva finantsinstrumendi hinnaga, ilma et nad peaksid seda ise ostma. See on õnnemäng ja risk on palju suurem; ebaõnnestumise korral on võimalik kaotada kogu investeering.

Investor peab arvestama riskiga, et kui finantsinstrumendi hind liigub tema jaoks ebasoodsas suunas, võib see kaasa tuua kahjumi. Üksikasjalikum loend riskidest on toodud käesoleva kirjelduse lõpus.

INVESTEERINGUD JA LAENATUD VAHENDID

Lühikeseks müük: investor laenab kolmandalt osapooltelt finantsinstrumente ja lubab need kokkulepitud ajal tagasi maksta. Investorid teevad seda siis, kui nad eeldavad, et laenatud instrumendi hind on kokkulepitud kuupäeval odavam. Sellisel juhul on võimalik laenatud finantsinstrumendi madalama hinnaga tagasi maksta ja teenida hinnavahest kasumit.

Lühikeseks müümisel peab investor arvesse võtma ka tõenäosust, et laenatud finantsinstrumendi väärtus kokkulepitud aja jooksul tõuseb. Sellisel juhul on laenatud finantsinstrumentide tagasiostmine ja tagasimaksmine turul kallim.

Investeeringute omandamine laenatud vahenditega: kui investeeringu tegemiseks kasutatakse laenatud vahendeid, tekib finantsvõimendus, mis suurendab riski teguri võrra, mis on võrdne laenatud vahendite ja omavahendite suhtega. Selline investimine võib viia olukorrani, kus kahjum ületab omavahendeid ja jääb laenuandjale kohustuseks.

Tagasiostuleping on võimalus laenata raha lühiajaliselt, andes laenu finantsinstrumentide pantimise teel. Näiteks kui teil on võlakiri ja te soovite seda hoida lunastustähtajani, kuid vajate raha, võite sõlmida tagasiostulepingu, mis tähendab, et te laenate pangast raha, pantides oma võlakirja.

Ühest küljest on see suhteliselt lihtne viis krediidi saamiseks, kuid teisest küljest võib see olla keeruline finantsinstrument, millega kaasneb suurem risk kui tavapärase laenu puhul. See, millise tagasiostulepingu te sõlmite, sõltub laenuvõtmise eesmärgist.

Risks for the investor

Structured bonds are riskier than conventional bonds because if market conditions change and you decide to sell before maturity, you could lose interest and incur a loss. However, the risk is lower than that of some of the financial assets that make up structured bonds (e.g. oil), because holding the structured bond to maturity gives a return on the amount invested. A more detailed list of risks is provided at the end of this description.

A contract for difference (CFD) is an agreement between two parties to pay the difference in price between the current and future price of an asset after a specified period. This allows investors to speculate on the price of the financial instrument they are interested in without having to buy it themselves. It is a gamble and the risk is much higher; in case of failure, it is possible to lose the entire investment.

The investor bears the risk that if the price of a financial instrument moves in an unfavourable direction, a loss will be incurred. A more detailed list of risks is provided at the end of this description.

INVESTMENTS AND BORROWED FUNDS

Short selling: an investor borrows financial instruments from a third party and promises to repay them at an agreed time. Investors do this when they expect the price of the borrowed instrument to be lower on the agreed date. It will then be possible to repay the borrowed financial instruments at a lower cost and make a profit on the difference in price.

When short selling, the investor must also take into account the likelihood that the borrowed financial instrument will appreciate in value over an agreed period. In that case, it will be more expensive to repurchase and repay borrowed financial instruments in the market.

Acquiring investments with borrowed funds: when borrowed funds are used to make an investment, leverage is created which increases the risk by a factor equal to the ratio of borrowed funds to own funds. Investing this way can lead to a situation where losses exceed own funds and remain a liability to the lender.

A repurchase agreement is a way of borrowing money for a short period of time by granting a loan through pledging financial instruments. For example, if you have a bond and want to hold it to maturity, but you need money, you can do a repurchase agreement, which means borrowing money from a bank by pledging the bond you have.

On the one hand, it is a relatively simple way of accessing credit, but on the other hand, it can be a complex financial instrument that carries a higher risk than a conventional loan. The type of repurchase agreement you enter into depends on the purpose of the borrowing.

Kui te võtate laenu igapäevasteks kulutusteks

Sellisel juhul on tagasiostulepingute risk sarnane laenuga, kuid tagatise tõttu suurem. Näiteks, kui võtate hüpoteeklaenu, siis seate oma kodule hüpoteegi. Sellisel juhul on peamine risk teie sissetulekute vähenemine. Samal ajal tekitab nende võlakirjade pantimine veel ühe olulise riski: tagatise väärtus. Kodu väärtus kõigub vähem intensiivselt, harvemini ja kauem kui võlakirjade väärtus. Nende võlakirjade hind kõigub iga päev ja võib järsult muutuda, nii et kui see langeb alla lepingus sätestatud piirmäära, peate te tegema täiendava sissemakse (marginaalmakse) või pantima rohkem finantsinstrumente, et tagada võla tagasimaksmine. Mida suuremad on nende võlakirjade väärtuste kõikumised, seda suurem on risk maksta marginaali.

Näide. Oletame, et teil on võlakirju väärtuses 1000 eurot, te pandite need ja saate laenu summas 900 eurot. Pank seab künniseks 80% väärtusest – ehk panditud võlakirjade väärtus ei tohi langeda alla 800 euro. Järgmisel päeval langeb teie võlakirja väärtus 30%, 700 euroni. Pank nõuab täiendavat deposiiti summas 100 eurot minimaalse väärtuse saavutamiseks.

Kui võtate laenu, et investeerida

Näide. Oletame, et te võtate laenu, sest soovite eespool nimetatud võlakirjadesse veelgi rohkem investeerida. Raha, mille te laenate, investeeritakse kohe samadesse võlakirjadesse. Antud juhul on teie võlakirjade väärtus 1900 eurot ja teil on laen summas 900 eurot. Kui võlakirjade väärtus langeb järgmisel päeval 30%, siis on teil $1900 \times (100\% - 30\%) = 1330$ euro väärtuses võlakirju ja 900 euro suurune laen, millele lisandub lisamarginaal 190 eurot.

Kui nende võlakirjade väärtus langeb ja te ei ole sõlminud tagasiostulepingut, siis oleks teie varad $1000 \times (100\% - 30\%) = 700$ eurot. Kui te sõlmisite investeerimise eesmärgil tagasiostulepingu, siis oleks teie varad $1900 \times (100\% - 30\%) - 900 = 430$ eurot.

Riskid investorile

Tagasiostulepingu puhul, kui investor jätkab laenu võtmist ja investeerib saadud tulu samadesse finantsinstrumentidesse, võib see luua finantsstruktuuri, kus isegi väga väikesed kõikumised finantsinstrumentide hinnas võivad viia kogu investeeritud vara kaotamiseni.

Laenatud vahendite või finantsinstrumentidega osalemine ei sea ohtu mitte ainult teie enda raha, vaid ka laenatud vahendid, mis tuleb niikuinii tagasi maksta.

Igal juhul peaksite enne tagasiostulepingu sõlmimist oma investeerimisnõustajaga selgeks rääkima kõik tehingu tingimused ja hindama oma võimet kanda eespool kirjeldatud riske.

RISKIRÜHMAD

Eespool nimetatud finantsinstrumentidele kehtivad kõik või osa nimetatud riskidest:

Kapitalirisk. Risk, et investor kaotab kogu oma investeeritud raha või osa sellest. See risk on otseselt seotud konkreetse finantsinstrumendi turu omadustega (likviidsus, pakkumise ja nõudluse suhe, jne). See risk ei ole otseselt seotud emitendiga (vt krediidirisk), vaid pigem investeeringu kontekstiga.

If you are borrowing for everyday expenses

In this case, the risk of repurchase agreements is similar to that of a loan, but higher because of the collateral. For example, when you take a mortgage, you mortgage your home. The main risk in this case is a decrease in your income. Meanwhile, the pledge of these bonds creates another significant risk: the value of the collateral. The value of a home fluctuates less intensely, less often and for longer periods of time compared to a bond. The price of these bonds fluctuates daily and can change dramatically, so if it falls below the threshold set out in the transaction agreement, you will have to make an additional deposit (a margin payment) or pledge more of your financial instruments to secure repayment of the debt. The higher the fluctuations in the value of these bonds, the higher the risk of having to pay a margin.

Example. Suppose you have €1,000 worth of bonds, pledge them and get a loan of €900. The bank sets a threshold of 80% of the value – i.e. the value of the pledged bonds cannot fall below €800. The next day, the value of your bond drops by 30% to €700. The bank requires an additional deposit of €100 to reach the minimum value.

If you borrow to invest

Example. Suppose you are borrowing because you want to invest even more in the abovementioned bonds. The money you borrow is immediately invested in the same bonds. In this case, you have €1,900 worth of bonds and a loan of €900. If the value of the bonds drops by 30% the next day, you have $1,900 \times (100\% - 30\%) = €1,330$ worth of bonds and a loan of €900, plus an additional margin of €190.

If the value of these bonds were to fall and you had not entered into the repurchase agreement, your assets would be $1,000 \times (100\% - 30\%) = €700$. If you entered into a repurchase agreement for investment purposes, your assets would be $1,900 \times (100\% - 30\%) - 900 = €430$.

Risks for the investor

In the case of a repurchase agreement, if an investor keeps borrowing and investing the proceeds in the same financial instruments, it can create a financial structure where even very small fluctuations in the price of the financial instruments can lead to a loss of all the assets invested.

Participating with borrowed funds or financial instruments not only puts your own money at risk, but also the borrowed funds, which will have to be repaid anyway.

In any case, before entering into a repurchase agreement, you should clarify all the terms of the transaction with your investment adviser and assess your ability to bear the risks described above.

RISK GROUPS

All or part of these risks are applicable to the financial instruments listed above:

Capital risk. The risk that an investor will lose all or part of the money invested. This risk is directly linked to the characteristics of the market for a particular financial instrument (liquidity, supply/demand ratio, etc.). This risk is not directly related to the issuer (see credit risk), but rather to the investment context.

Inflatsioonirisk. Risk, et erinevate tarbekaupade ja -teenuste hinnatõus vähendab raha ostujõudu, st et teatud rahasumma eest saab osta vähem.

Valikurisk. Isegi kui turuväljavaated on väga soodsad ja investeerimisobjekti omadused on head, on siiski võimalus, et investering valitud finantsinstrumenti ei vasta ootustele.

Krediidirisk. Risk, mis tuleneb emitendi finantsseisundi võimalikust halvenemisest, kui emitent ei suuda intressi maksta või oma võlgu tagasi maksta. Krediidireitingud aitavad seda riski hinnata, kuid tuleb märkida, et need kajastavad ainult agentuuri arvamust ja olukord võib olla muutunud. Samuti ei ole reiting absoluutne garantii finantsinstrumendi kvaliteedi kohta.

Hinnaerinevuse risk. Risk, et ostu- ja müügihindade vahel tekib erinevus, mis võib põhjustada finantsinstrumendi müümist madalama hinnaga (või ostmist kõrgema hinnaga), mis vähendab võimalikku investeringutasuvust.

Tururisk. Risk, mis on seotud finantsinstrumentide turgu tervikuna mõjutavate üldiste teguritega, nt riigi majanduslik olukord, riikide vahetuskursside volatiilsus, baasintressimäärade muutused jne.

Investeeringu ajastamise risk. Risk, mis tuleneb finantsinstrumendi ebasoodsa ostu- ja müügihetke valimisest; st ostmine kõrgema hinnaga, kui on võimalik osta, müümine madalama hinnaga, kui on võimalik müüa, kui finantsinstrumentide turuhind kõigub.

Reinvesteerimisrisk. Võlakirjadesse investeerijate eesmärk on stabiilne sissetulek ühe või mitme aasta jooksul, mistõttu on oht, et nad ei saa investeeritud tulu reinvesteerida isegi sama tootlusega investeringutesse.

Likviidsusrisk. Risk, et investeeritud raha ei saa soovitud ajal välja võtta, näiteks seetõttu, et sel ajal ei ole aktsiate ostjaid, mis võib kaasa tuua finantsinstrumendi hinna languse, et seda kiiresti müüa.

Valutarisk. Risk, et ebasoodne vahetuskurss võib vähendada investeeringu kogutulust, kui investeeritakse välisriigi finantsinstrumentidesse, mille vahetuskursid on ebastabiilsed.

Süsteemne risk. Tõenäosus, et ühe vahendusfirma, krediitiasutuse või investori pankrotti minek mõjutab negatiivselt paljusid vahendusfirmasid, krediitiasutusi või investoreid.

Regulatiivne risk. Siseriiklike õigusaktide ootamatutest normidest tulenev kahjurisk. Selle riski tõttu on oluline enne investeerimist kontrollida selle turu õiguslikku regulatsiooni, kuhu investeeritakse, eriti kui investeeritakse vähetuntud turule.

Emitendirisk. Finantsinstrumendi väärtus võib langeda emitendist tulenevatel põhjustel, nagu majandustulemused, finantsvõlg, vähenenud nõudlus emitendi kaupade/teenuste järele, sektor, milles emitent tegutseb jne.

Arengumaade riskid. Kui suurem osa investeringutest suunatakse arengumaade finantsinstrumentide turgudele, kaasnevad täiendavad riskid, näiteks poliitilised riskid, varade riigistamise, kõrgete maksumäärade, majandusliku ja sotsiaalse ebastabiilsuse (võimaliku sõja oht) ning mitte täielikult arenenud diplomaatia näol. Neid turge iseloomustab tüüpiliselt madalam likviidsus, kõrgemad kauplemiskulud ja palju suurem hinna volatiilsus. Finantsinstrumentide emitentide poolt esitatav teave on piiratud ja võib olla eksitav eriliste raamatupidamisarvestuse põhimõtete ja rahvusvaheliste standarditega vastuolus oleva aruandluse tõttu. Samuti võivad kehtida piirangud välisinvestoritele ja arveldussüsteemid võivad olla vähem organiseeritud.

Inflation risk. The risk that rising prices of various consumer goods and services will reduce the purchasing power of money; i.e. that you can buy less with a given amount of money.

Choice risk. Even if the market outlook is very favourable and the characteristics of the investment object are good, there is still a chance that the investment in the chosen financial instrument will not fulfil expectations.

Credit risk. The risk arising from a possible deterioration in the financial position of an issuer, where the issuer is unable to pay interest or repay its debts. Credit ratings help to assess this risk, but it should be noted that they only reflect the opinion of the agency, and the situation may have changed. Also, a rating is not an absolute guarantee of the quality of a financial instrument.

Risk of price difference. The risk that a difference between buying and selling prices will arise which may cause a financial instrument to be sold at a lower price (or purchased at a higher price), which will reduce the potential return on investment.

Market risk. Risk associated with general factors affecting the market of financial instruments as a whole, e.g. the economic situation of a country, volatility of national exchange rates, changes in underlying interest rates, etc.

Investment timing risk. The risk of choosing an unfavourable moment to buy and sell a financial instrument; i.e. buying at a higher price than can be bought, selling at a lower price than can be sold when the market price of financial instruments fluctuates.

Reinvestment risk. Investors in bonds aim for a steady income for one or more years, so they risk not being able to reinvest the proceeds of the investment even in investments with the same yield.

Liquidity risk. The risk that invested funds cannot be withdrawn at the desired time, e.g. because there are no buyers of shares at that time, which may result in a reduction in the price of a financial instrument in order to sell it quickly.

Currency risk. The risk that an unfavourable exchange rate may reduce the total return on an investment when investing in financial instruments of a foreign country with a volatile exchange rate.

Systemic risk. The likelihood that the failure of one brokerage firm, credit institution or investor will adversely affect many brokerage firms, credit institutions or investors.

Regulatory risk. The risk of loss due to unexpected provisions in national legislation. Due to this risk, it is important to check the legal regulation of the market in which the investment is to be made before investing, especially when investing in a little-known market.

Issuer risk. The value of a financial instrument may decline for reasons attributable to the issuer, such as performance, financial debt, reduced demand for the issuer's goods/services, the sector in which the issuer operates, etc.

Developing country risks. When the majority of investments are directed to financial instrument markets in developing countries, there are additional risks, such as political risks in the form of nationalisation of assets, high tax rates, economic and social instability (risk of possible war), and a not fully developed diplomacy. These markets are typically characterised by a lower degree of liquidity, higher trading costs and much higher price volatility. The information provided by issuers of financial instruments is limited and may be misleading due to specific accounting policies and reporting inconsistencies with international standards. There may also be restrictions on foreign investors and less organised settlement systems.

Antud kirjeldus on kakskeelne ja koostatud nii inglise kui ka filiaalide kohalikus keeles. Mis tahes erinevuse või vastuolu korral ingliskeelse kirjelduse ja mis tahes kohalike versioonide vahel on ülimuslik ingliskeelne versioon.

This description is bilingual and is written in English and local language. In the event of any discrepancy or conflict between the English version of description and any local versions, the English version shall prevail.